

**Opetus- ja kulttuuriministeriön ja opintotuen muutoksenhakulautakunnan
välinen tulossopimus vuosille 2024-2027**

Sisällys

1	Strategiset linjaukset	3
2	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	4
3	Tulostavoitteet	5
4	Voimavarojen hallinta	7
5	Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset	9

1 Strategiset linjaukset

Suomen menestys, hyvinvointi ja kestävä kasvu perustuvat inhimillisen ja sosiaalisen pääoman kasvuun ja innovaatioihin. Suomi on kuitenkin jäänyt tuottavuuden ja talouden kasvussa verrokkimaista jo pitkään. Suomen koulutustason nousu on pysähtynyt. Luovien alojen kasvupotentiaalia ei ole hyödynnetty riittävästi. Erot suomalaisten hyvinvoinnissa ja terveydessä ovat suuret. Liikkumattomuus on suuri haaste kaikissa länsimaissa. Liian monen ihmisen hyvinvointia uhkaa liikkumattomuus, joka johtaa toimintakyvyn heikkenemiseen. Väestö vanhenee ja syntyvyys on matala. Alueiden kehitys eriytyy. Samaan aikaan myös Suomen ja Euroopan kansainvälinen toimintaympäristö on muuttunut.

Sivistyshallinnolla on keskeinen rooli toimintaympäristön haasteisiin vastaamisessa. Sivistyshallinto mm. turvaa sivistyksellisten perusoikeuksien yhdenvertaista toteutumista, panostaa perustaitojen oppimiseen ja tukeen, vahvistaa kulttuurin ja luovien alojen merkitystä yhteiskunnassa ja edistää kansalaisten hyvinvointia ja osallisuutta ja liikunnallista elämäntapaa sekä edistää toimillaan talouskasvua. Myös toimialan rakenteiden ja rahoituksen uudistamisessa sivistyshallinnolla on keskeinen tehtävä.

Viraston tulossopimus perustuu keskeisiin strategisiin linjauksiin, jotka on esitetty hallitusohjelmassa kaudelle 2023-2027 ja sen pohjalta laadittavassa hallituksen toimintasuunnitelmassa, julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2024-2027, ministeriön ehdotuksessa vuoden 2024 talousarvioksi, opetus- ja kulttuuriministeriön strategiassa 2030 sekä hallinnonalan toimialakohtaisissa ja virastoja koskevissa strategioissa, periaatepäätöksissä ja toimintaohjelmissa.

Valmistelussa otetaan huomioon Sivistyshallinto 2030-muutosohjelman mukaiset linjaukset vuosille 2023-2026.

Viraston toimintaan vaikuttavat myös valtionhallinnon yhteiset strategiset linjaukset kuten julkisen hallinnon strategia, julkisten hankintojen strategia sekä valtioneuvoston periaatepäätökset valtion toimitilastrategiaksi ja monipaikkaisen työn, opiskelun ja asumisen edistämiseksi sekä valtioneuvoston selonteko Suomen digitaalisesta kompassista.

Keskeisiä strategisia linjauksia ja tavoitteita sisällytetään tulossopimukseen myös valtionhallinnon tuottavuusohjelmaan ja virastorakenteeseen liittyen, henkisistä voimavaroista, riskienhallinnasta, tiloista ja infrastruktuurista, tasa-arvosta, yhdenvertaisuudesta, kulttuurisesta moninaisuuden edistämisestä sekä kestävästä kehityksestä.

2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

2.1 Hallitusohjelmasta tulevat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

Hallituksen asettamat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle ovat:

- Varhaiskasvatuksen laatu paranee.
- Suomalaisen oppimistulokset ja koulutustaso nousevat.
- Perustaitojen osaaminen vahvistuu ja jokainen saavuttaa peruskoulusta riittävät perustiedot.
- Sivistys (koulutus, tiede, kulttuuri ja taide, nuoriso- ja liikunta) luo edellytyksiä talouden kasvulle.
- Koulutus vastaa paremmin työelämän tarpeisiin ja vähentää kohtaanto-ongelmaa.
- Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä vähenee.
- Kaiken ikäiset suomalaiset liikkuvat enemmän.

2.2 Sivistyshallinnon yhteiset toiminnalliset tavoitteet

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala muodostaa sivistyshallinnon, jolla luodaan edellytyksiä Suomen talouden kasvulle, kilpailukyvyille ja hyvinvoinnille sivistyksen, luovuuden, innovaatioiden ja osaamisen kautta. Sivistyshallinnon yhteiset toiminnalliset tavoitteet ovat:

- Toteutetaan valtionhallinnon tuottavuusohjelmaa, jolla tuetaan hallituksen julkisen talouden kestävyysvajetta. Digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään hallinnollisen työn vähentämisessä.
- Selkeytetään opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan kuuluvaa virastorakennetta, kevennetään päällekkäistä hallintoa ja vahvistetaan virastojen tuloksellista ohjausta Sivistyshallinto 2030 - loppuraportin suuntaisesti huomioiden nykyisten yksiköiden erilaiset tehtävät.
- Parannetaan johtamista opetus- ja sivistyssektorilla.
- Sivistyshallinnon toiminnassa vahvistetaan varautumista ja riskienhallintaa valtionhallinnon toimijoille vuonna 2023 julkaistavan riskienhallinnan käsikirjan pohjalta.
- Sivistyshallinnon toiminnassa vahvistetaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta yhdenvertaisuusvaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun ohjeiden mukaisesti.
- Sivistyksellä, osaamisella ja yhteiskunnan uudistamisella tuetaan kulttuurista muutosta kestävyysmurroksen saavuttamiseksi. Sivistyshallinto noudattaa kestävä kehityksen tavoitteita sekä seuraa tavoitteiden toteutumista muun muassa valtionhallinnon yhteistä vastuullisuusraportoinnin viitekehystä hyödyntäen.
- Kulttuurista moninaisuutta edistetään tavoitteellisin toimin ja panostetaan koko henkilökunnan jatkuvaan oppimiseen moninaisuutta koskevissa asioissa. Moninaisuustyössä hyödynnetään soveltuvin osin ministeriön moninaisuuden toimenpideohjelmassa tulossopimuskaudelle määrittämiä toimenpiteitä.

3 Tulostavoitteet

Opintotuen saatavuus ja siihen liittyen myös opintotuen muutoksenhaun tulokset vaikuttavat omalta osaltaan koulutustasoon ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrään. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan perustehtävänä on toteuttaa opiskelijoiden oikeusturvaa, mikä edellyttää sitä, että valitusasioiden käsittely on varmaa, luotettavaa ja nopeaa. Toimiva opintotukijärjestelmä muutoksenhaku mukaan lukien vahvistaa suomalaisten luottamusta koulutusjärjestelmään sekä yhteiskunnan tukirakenteisiin ja samalla luo vakautta ja turvaa nuorille heidän suunnitellessaan tulevaisuuttaan, kouluttautumistaan ja työllistymistään.

Kansalaisten yhdenvertaisuus, tasa-arvo, yhdenvertaiset oikeudet, demokratia ja osallisuus sekä luottamus yhteiskunnan instituutioihin vahvistuvat. Valitukset ratkaistaan oikeudenmukaisesti ja yhdenmukaisesti ja päätökset perustellaan ymmärrettävästi.

Valitusten muutosprosentti vakuutusoikeudessa	
2024	Vähemmän kuin 10 %
2025	Vähemmän kuin 10 %
2026	Vähemmän kuin 10 %
2027	Vähemmän kuin 10 %

Tuloksellisuutta arvioidaan käsiteltävien valitusten käsittelyajalla. Opiskelijoiden oikeusturvan toteutuminen ja opintotukijärjestelmän legitimitettiin kansalaisten silmissä edellyttävät, että valitukset ratkaistaan oikeudenmukaisesti ja kohtuullisessa ajassa. Ratkaisu on saatava riittävän nopeasti niin, ettei asia menetä merkitystään asianosaisen kannalta.

Opintotuen muutoksenhakulautakunnan keskimääräinen käsittelyaika on korkeintaan 7 kuukautta (TAE)

	Toteuma 2022	Arvio 2023	Tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027	
Keskimääräinen käsittelyaika (kk)	6,1	7,9	enintään 7	enintään 7	enintään 7	enintään 7	TAE

Toiminnallisen tehokkuuden sekä tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteet

Virasto toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat tavoitteet. Valituksia ratkaistaan lukumääräisesti vähintään yhtä paljon kuin niitä tulee vireille. Tältä osin tuloksellisuutta arvioidaan käsiteltävien valitusten määrällä. Viraston toiminnan taloudellisuutta arvioidaan päätöksen hinnalla

	Toteuma 2022	Arvio 2023	Tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027	
Ratkaistut asiat	2707	2800	3000	3000	3000	3000	
Päätöksen hinta	252	239	227	225	225	225	

Toteutetaan valtionhallinnon tuottavuusohjelmaa, jonka toimenpiteillä pienennetään julkisen talouden kestävyysvajetta. Digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään hallinnollisen työn vähentämisessä.

Virasto toteuttaa tuottavuusohjelman mukaiset toimet JTS 2025-2028:n mukaisesti huomioiden henkilöstön hyvinvointi ja palvelukyvyyn laatu.	
2024	<i>Virasto osallistuu tuottavuusohjelman toimenpiteiden valmisteluun ja valmistautuu linjausten perusteella vuosien 2025-2027 toimenpiteisiin.</i>
2025	<i>Virasto toteuttaa tuottavuusohjelman mukaiset toimet huomioiden henkilöstön hyvinvointi ja palvelukyvyyn laatu.</i>

Selkeytetään opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan kuuluvaa virastorakennetta, kevennetään päällekkäistä hallintoa ja vahvistetaan virastojen tuloksellista ohjausta Sivistyshallinto 2030 - loppuraportin suuntaisesti huomioiden nykyisten yksiköiden erilaiset tehtävät.

Virasto osallistuu aktiivisesti Sivistyshallinto 2030 –uudistushankkeen valmisteluun ja toimeenpanoon koko sivistyshallinnon yhteistyönä.	
2024	<i>Virasto osallistuu ohjausryhmän ja alatyöryhmien työhön uudistushankkeen asettamispäätöksen mukaisesti. Virasto käynnistää uudistuksen toimeenpanon sivistyshallinnon yhteisten linjausten mukaisesti.</i>
2025	<i>Virasto valmistautuu uudessa virastorakenteessa toimimiseen ja toimeenpanee uudistushankkeen mukaiset toimet sivistyshallinnon yhteisten linjausten mukaisesti.</i>

Viraston sisäistä henkilöstörakennetta ja tehtävienjakoa uudistetaan toiminnan tehostamiseksi ja näin luodaan edellytykset toiminnan säännönmukaiselle ja sujuvalle vuosikierrolle ilman henkilöstötilanteesta aiheutuvia katkoksia tai muita toimintaa hidastavia muutoksia.

Selvitetään edellytykset siirtää opintotuen muutoksenhakulautakunta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan yhteyteen ja arvioidaan siirrolla mahdollisesti saavutettavia hyötyjä suhteessa toiminnan tehokkuuteen, taloudellisuuteen sekä yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen.

Mikäli virasto ei siirry sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan yhteyteen, viraston vanhentunut asiahallintajärjestelmä tulee uudistaa, mikä edellyttää lisämäärärahoja. Valtorin ehdottaman VirastoVahva-järjestelmän mahdollisesta käyttöön otosta laaditaan tällöin suunnitelma ja aikataulu.

4 Voimavarojen hallinta

Virasto kehittää ja johtaa työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja hyvinvointi, asiantuntijuus, vahva osaaminen ja sen kehittäminen, liikkuvuuden edistäminen sekä valtion työnantajakuva uudistaminen. Virasto ottaa toiminnassaan huomioon lainsäädännön mukaiset yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaroitukset niin toiminnallisesta kuin henkilöstöpoliittisesta näkökulmasta. Tilat ovat tehokkaasti käytössä valtion toimitilastrategian mukaisesti. Hankintapolitiikka perustuu valtion keskitettyihin palveluihin.

Huolehditaan hyvin viraston henkisistä voimavaroista. Voimavarojen hallintaa arvioidaan henkilötyövuosilla, työtyytyväisyysindeksillä, sairauspoissaolosten määrällä, henkilöstön oppimisen ja uudistumisen kokemuksella, tyytyväisyydellä työnantajakuviin ja arvoihin sekä koulutuspäivien määrällä ja johtajuusindeksillä.

Voimavarojen hallinnan määrälliset tavoitteet¹

	Toteuma 2022	Arvio 2023	Tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027	
Henkilötyövuodet (perustoimintamenot, htv)	8,5	8	9	9	9	9	
Työtyytyväisyysindeksi (VM Baro)	4,27	Vähintään 3,5	Vähintään 3,5	Vähintään 3,5	Vähintään 3,5	Vähintään 3,5	
Sairauspoissaolot (pv/htv)	6,4	Enintään 7	Enintään 7	Enintään 7	Enintään 7	Enintään 7	
Koulutuspäivät (työpäiviä/htv)	1	2	3	3	3	3	
Johtaminen (VM Baron johtajuusindeksi)	4,33	Vähintään 3,5	Vähintään 3,5	Vähintään 3,5	Vähintään 3,5	Vähintään 3,5	
Tilat (tilatehokkuus m ² /hlö)	n. 30 m ²	n. 30 m ²	n. 30 m ²	n. 30 m ²	n. 30 m ²	n. 30 m ²	
Sopimuksista Hanselin kilpailuttamia (%)	Eräät	Eräät	Eräät	Eräät	Eräät	Eräät	

Toiminnan rahoitus¹

Viraston toimintamomentti 29.01.09 (1000 euroa)	2022 TP	2023 Arvio	2024 TA	2025 Kehys	2026 Kehys	2027 Kehys
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	61	29	28	28	33	38
TA ja LTAt / kehys	652	651+18*	651+30*	683	683	683
Käytettävissä oleva rahoitus	713	698	709	711	716	721
Menot	683	670	681	678	678	678
Tulot						
Nettomenot	683	670	681	678	678	678
Siirtyy seuraavalle vuodelle	29	28	28	33	38	43

*Ei vielä vahvistettu.

¹ Taulukossa ei ole otettu vielä huomioon mahdollisia valtionhallinnon tuottavuusohjelman tai virastorakenneuudistuksen vaikutuksia

Tulojen ja menojen erittely (1000 euroa)	2022 TP	2023 Arvio	2024 TA	2025 Kehys	2026 Kehys	2027 Kehys
Henkilöstökulut	538	520	531	538	538	538
Toimitilavuokratulot	71	71	71	66*	66	66
Palvelujen ostokulut	72	77	77	77	77	77
Muut kulut	3	2	2	2	2	2
Investointimenot						
Bruttomenot	683	670	681	683	683	683
Maksullisen toiminnan tuotot						
Muut tuotot						
Bruttotulot	0	0	0	0	0	0
Nettokäyttö-/käyttöarvo						
Siirtynyt/siirtyy (arvio)	29	28	28	28	33	38
TP/TA/TAE						
Käytettävissä yhteensä	713	698	709	711	716	721
Siirtyy seuraavalle vuodelle (arvio)	29	28	28	28	33	38

*Arkistojen digitalisoinnin vuoksi toimitilavuokratulot pienenevät noin 5 000 euroa vuodessa vuodesta 2025 lähtien.

5 Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset

Viraston tulossopimus on laadittu vuosille 2024-2027 ja vuosittain tehdään sopimukseen välttämättömät muutokset toimintaympäristön muutoksia vastaavaksi.

Virasto raportoi opetus- ja kulttuuriministeriölle edellä esitettyjen tavoitteiden, myös konkreettisten toimien, saavuttamisesta ja määrärahojen käytöstä sekä vaikuttavuudesta vuosittain tilinpäätösasiakirjassaan ja ministeriön tilinpäätöksessä koskien kirjanpitoyksikköjä. Ministeriö antaa talousarvioasetuksessa tarkoitetun kannanoton viraston tilinpäätöksestä.

Tavoitteiden toteutumista tarkastellaan tulosneuvottelujen yhteydessä sekä virastokohtaisissa tapaamisissa. Viraston tulee raportoida erityisesti tavoitteista jäämisestä ja syistä tähän. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja virasto seuraavat tavoitteiden toteutumista ja määrärahojen riittävyyttä ja ryhtyvät toimenpiteisiin, mikäli tavoitteita ei pystytä saavuttamaan virastolle osoitetuilla resursseilla.

Virasto julkaisee tulossopimuksen Valtiokonttorin määräyksen (VK/114329/00.00.01.06.00/2021) mukaisesti Tutkihallintoa.fi-palvelussa verkkolinkityksiä käyttäen viimeistään viikon kuluttua tulossopimusten hyväksymisestä.

Helsingissä 18. tammikuuta 2024

Ylijohtaja Esko Ranto

Puheenjohtaja Sanna-Maria Stenvall

